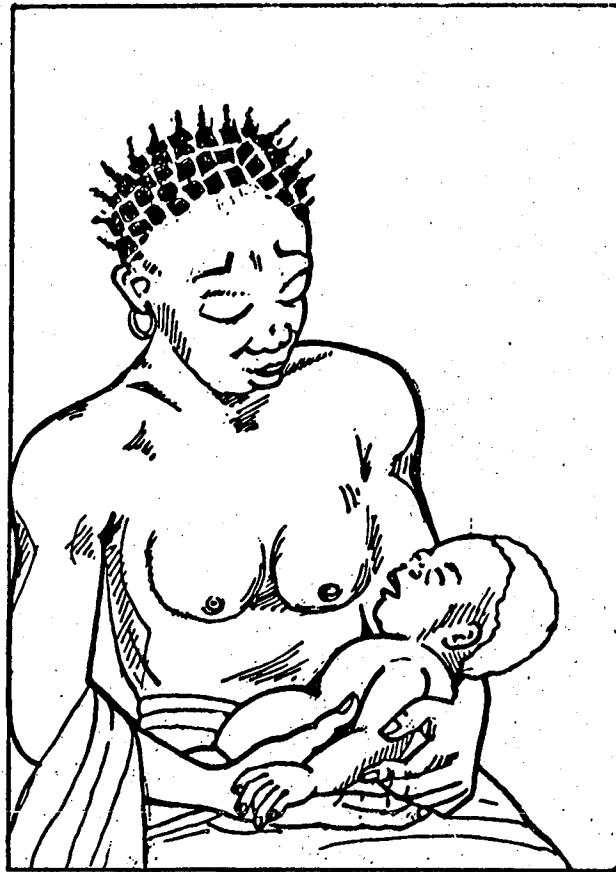
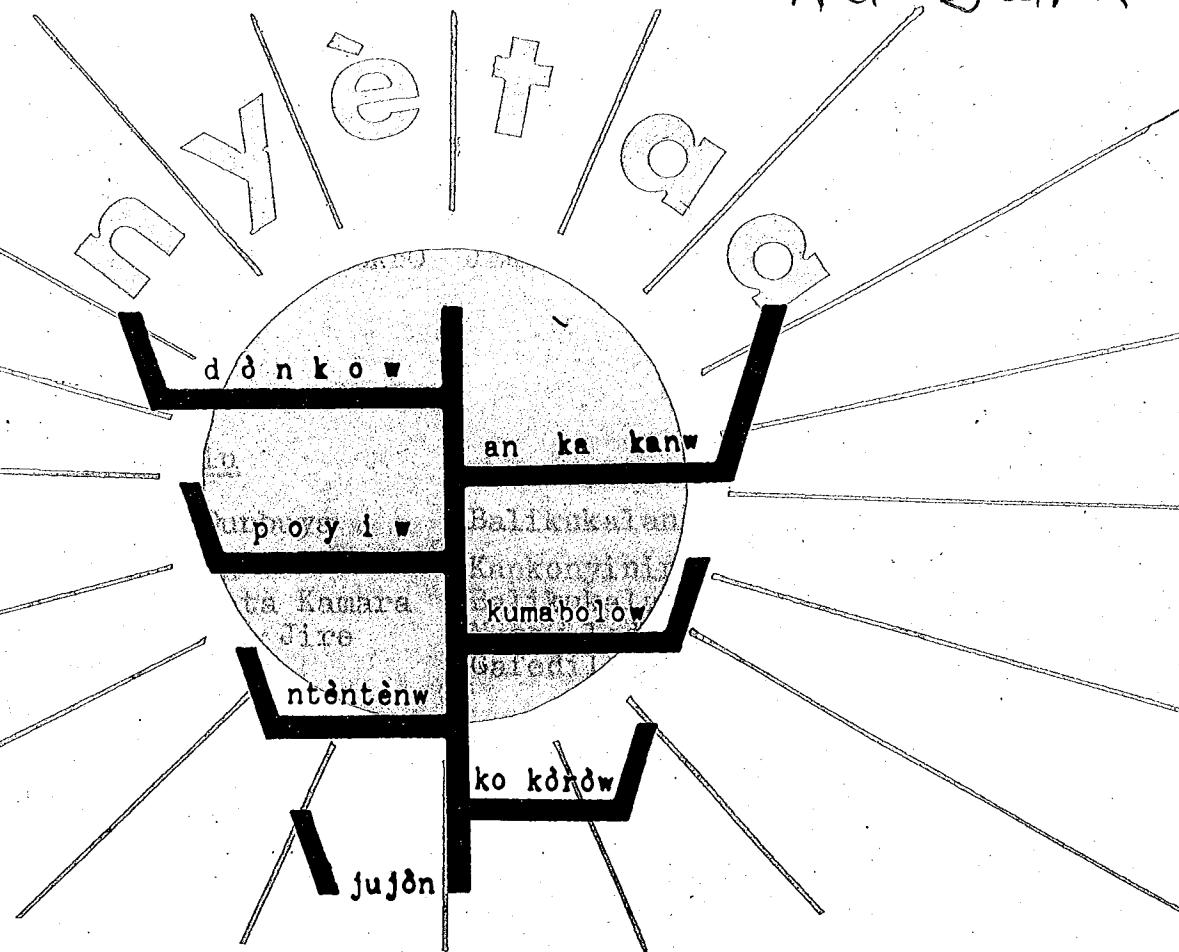

Nai Jana

Faso kalansira minisiriso
Balikukalan nyémogoso
Bamako

Boli tan ni naaninan
Zuyènkalo san 1987

NYETAA LABO JEKULU

Labobagajekulu

Berehima Dunbuya
Deni Dunyòn
Jalo Fatumata Kamara
Danbele Sata Jire
Mamadu Keyita

Balikukalan baarada kuntigi
Kankonyinini bolofara nyémogò
Balikukalan bolofara nyémogò
Musow ladaamuli bolofara nyémogò
Gafedilanyoro nyémogò.

Nyémogoba

Nyémogò dankanw

Berehima Dunbuya

Jalo Fatumata Kamara
Dènba Konare
Amidu Kanute
Burema Koyita

Dilanbagaw

Mamadu Keyita
Mahamadu A. Mayiga
Mamu Dante

Nataliye dilanbagaw ni jatalaw

Adama Mariko
Amadu Sanogò
Burama Gariba Sise

Jènsènba

Dama Sanba Jalo

N Y E B I L A

Nyinan, baara caman kèra jamakalan hukumu kono. Balikukalansow jòra. Karamògòw ka kalanw kèra. Kalan bè kè kan yoro caman na. Jamakalan sabatira an ka duguw kono.

Sètamburukalo tile 8 ye balikukalan seliba ye. An b'a nyini bée fè ; kalandenw, karamògòw, zafukunti-giw, balikukalan baarakèlaw, bée ka nin don in kunbèn ni nisondiya ni çèsiri ye.

Balikukalan baarada
Bamako

SUMA NI KONO

Suma ye bana ye min bè mögòw sègèn an ka dugumisènw n'an ka di gubaw kono. A jensènnèn bè jamana fan bée. A ka jugun denmisènw de ma kcsèbè. Sosow de b'a lase mögòw ma.

Suma bè dòn cogo di ?

Suma bè dòn farigan fè ani kun-kolodimi ni foono. Ni suma b'i la, i bè to ka yèrèyèrè, nènè b'i minè, i fari bè kalaya. I kunkolo b'i dimin kosèbè, n'i ye dooni k'o la, i fari bè minè ka sumaya i kan, i bè wòsi. O de bè k'i la don o don. Tuma dòw yèrè i bè fòono. Fòono nyè nérémugu don.

Ninnu ye suma taamasiyèn dòw ye, nka min bè kè banabagatò kònò, o de ka jugun kosèbè.

Suma banakisè bè don joli de fè, ka tila ka balo n'a nafamayòrò ye. Kisè misènnin minnu caman bè joli lá, a bè don olu kònò. N'u cayara u kònò, u bè ci. O de b'a to sumatò bè fara, dumuni man di a da. A binyè bè bonya, nyènaminin bè to k'a minè.

Suma sugu wèrè bè yen, o bè wele "kònò". O bè denmisènw de minè ka caya.

Suma bè sòrò cogo di ?

Dòw tun b'a fò fòlò ko suma bè sòrò ji walima nònò de fè.

Sisan, donnikèlaw y'a jira ko socinda de bè suma bila mögòw la.

Samiya fè, sanji bè kè ka dingè - ninw fa ani négènin kolony ni tasa kolon minnu bè fililen yòrów la. Sosow bè balo o yòró suguw de la, u bè fanw da. Tile bè fan ninnu ci. Tile-fè sosow b'u dogo jiriw la ani yòró dogolenw na. Sufè, u bè bò, u bè mögòw cin, ka banakisèw lase mögòw ma.

Suma bè furakè cogo di ?

Fòlò, mögòw dòw tun bè foronto kè ntomiji la, k'o di banabagatò ma, a k'o min. Dòw fana tun bè bugurinjè tobi kosèbè, k'o ji kè ka banabagatò ko. Dòw fana tun bè banabagatò fura-

kè ni kilisiw ye.

Sisan, an bè se ka suma furakè ni niwakini ye. A bè furakè tile, saba kònò.

Ni sumaya ye baliku minè a bè niwakini woòro ani asipirini saba ta tile kònò ;

- sògòma : niwakinikisè fila ani asipirini kelen,
- tilefè : niwakinikisè fila ani asipirinikisè kelen,
- sufè : niwakinikisè fila ani asipirini kelen.

Banabagatò kóngòtò man kan ka furakisèw ta. A ka kan ka ji caman fana min u kan.

- Niwakini tacogo filè nin ye :
- banabagatò min si 1 è kalo 6 bò, o ka kan ka niwakinikisè tilancè ta tile kònò ;
- min si b'a ta kalo 6 la 10 san 1, o ka kan ka kisè 1 ta tile kònò ;
- min si b'a ta san 1 na fo san 4, o ka kan ka kisè 2 ta tile kònò,
- min si b'a ta san 5 la fo san 9, o ka kan ka kisè 3 ta tile kònò,
- min si b'a ta san 9 la fo san 14, o ka kan ka kisè 4 ta tile kònò ;
- baliku ka kan ka kisè 6 ta tile kònò.

Ni denmisèn minnu tè se ka niwakiní ta, aw ka kan ka taa n'olu ye dògòtòròso la, n'o tè, kònò bè se k'u minè.

Suma bè kumbèn cogo di ?

Bana kumbènni ka fisa n'a furakè- li ye.

N'an b'a fè ka mögòw kisi suma ma, an bè niwakinikisè di u ma dògòkun o dògòkun, k'a daminè samiyè

daminè na fo fobonda la.

Niwakinikisèta ka kan ka labèn. dugumogow ni dogotoròso baarakèla sugandilen dò de fè. A ka kan ka daminè kabini mèkalo fo nowanburukalo la.

Ni suma ye denmisèn minè, n'a ma furakè, a bè kè kònò ye.

Kònò bè dòn cogo di ?

Kònò ye denmisènbana juguba ye. N'a ye denmisèn minè, a b'a ja. Sanni a k'a minè, a fari bè gan kosèbè. Banabagatò bè wosi kosèbè, a bè kírin, a tè se ka kuma, a tè se ka dumuni kè, a tè se ka kasi, a tè se ka taama, a nyèjè bè bò. N'a ma furakè, a bè sa.

Kònò bè sòrò cogo di ?

Fòlò dòw tun b'a fò ko kònò bè sòrò dabi de fè n'o bè wele kònò-ninnyamato. Ni muso kònòma sen dara o birino kan, kònò b'a den minè.

Mògò dòw fana tun b'a fò ko ni dabi panna den dalen kunna fitiridafèla la, kònò b'a minè.

Mògò dòw fana tun b'a fò ko ni muso kònòma ye musokorònin (n'o ye nkòbònin dò ye) tereke a sen kòro, n'a den wolola, kònò b'a minè.

Sisan, an b'a dòn konyuman ko kònò bè sòrò suma furakèbaliya de fè.

Kònò bè furakè cogo di ?

Fòlò dòw tun b'a saalo ni kilisi ye. Mògò : dòw fana bè kòròninfinto-
bi ka den ko, n'o ji ye. U bè ji in
dò fana di banabagatò ma.

Ni kònò bè den na, aw ka kan ka
taa n'a ye dogotdròso là joona. Ba-
nabagato ka kan ka to dògòtdrò kè-
rèfè f'a ka kènèya.

Ni den banabagatò mèenna aw bo-

lo so kònò, a bè sa.

An ka kan k'an ka denmisèn su-
matòw furakè konyuman.

Dènba Konare
Balikukalan baarada

Bamako

JARAW KA FANGA, SEGU

Jara caman sigira fanga la Segu.

1) Ngolo Jara

A sigira fanga la kabini san 1766, fo san 1787. A ye san 21 kè fanga la.

2) Nyanankòrò Jara

Ngolo Jara den don. A sigira fanga la kabini san 1787 fo san 1792. A ye san duuru kè fanga la.

3) Mònzon Jara

Makòrò, n'a tun bë wele Mònzon Jara, Ngolo den don. A sigira fanga la kabini san 1792 fo san 1808. A ye san 16 kè fanga la.

4) Da Mònzon Jara

Da Mònzon Jara ye Mònzon den ye. A sigira fanga la kabini san 1808 fo san 1827. A ye san 19 kè fanga la.

5) Cefolo Jara

Mònzon denfolo don. A sigira fanga la kabini san 1827 fo san 1839. A ye san 12 kè fanga la.

6) Nyenènba Jara

Mònzon den don. A sigira fanga la san 1839. A ye kalo 9 doròn de kè fanga la.

7) Kirango Bè Jara

Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1843 fo san 1849. A ye san 6 kè fanga la..

8) Nalemakuma Jara

Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1849 fo san 1851. A ye san 2 kè fanga la.

9) Masala Dènba Jara

Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1851 fo san 1854. A ye san 3 kè fanga la.

10) Turukoro Mari Jara

Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1854 fo san 1856. A ye san 2 kè fanga la.

11) Bina Ali Jara

Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1856 fo san 1862. A ye san 6 kè fanga la.

12) Kege Mari Jara

Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1862 fo san 1870. A ye san 8 kè fanga la.

13) Nyenènba II Jara

Da Mònzon den don

A sigira fanga la kabini san 1870 fo san 1878. A ye san 8 kè fanga la.

14) Mamuru Jara

Da Mònzon den don. A sigira fanga la san 1878. A ye kalo 7 doròn de kè fanga la.

15) Masaloma Jara

Da Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1878 fo san 1883. A ye san 5 kè fanga la.

16) Karamogò Jara

Da Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1883 fo san 1887. A ye san 4 kè fanga la.

17) Mari Jara

Da Mònzon den don. A sigira fanga la kabini san 1887 fo san 1890. A ye san 3 kè fanga la.

Dènba Konare

Balikukalan baarada

Bamako

B A L O W

Hadamaden tè kènèya balo nafamaw ko. Balow tilalen don kulu saba ye u nyèci kama :

1) Balo minnu bë farikolo yiriwa, k'a ladon : sogomafènw. U bë sòro baganw na : sogo, sèfan, jègè, nònò ani u nyogònna wèrèw.

2) Balo minnu bë funteni don farikolo la ;

- tulumafènw : bagantulu, jiritulu i n'a fò nare, situlu, tigatulu, u n'u nyogònna.

- timiyafènw : mankala, di, kaba, ma-lo, bananku, jiriden timimanw.

3) Balo minnu bë farikolo tanga :

- nakofènw : tamati, nkòyo, jaba, gan, nabulu u n'u nyogònna.

- jiridenw : lenburu, namasa, mangoro, ntabakunba u n'u nyogònna.

Nònò ni sèfan ye balo dafalenw ye bawo fèn minnu bë farikolo yiriwa, k'a tanga, ka funteni don a la ; o fèn ninnu bëe bë soro u la.

Nin balo kulu saba bëe dò ka kan ka sòro an ka dumuniw na, n'an b'a fè an fari ka barika, ka kènèya.

Balo nafa t'a caya ye. Balo falenfalen ni tè faamaya ye, wajibi don.

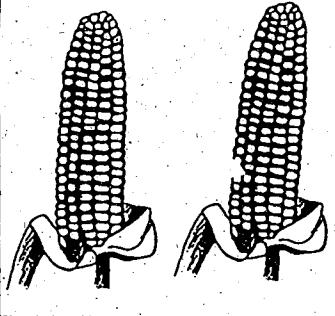
Iaadilikan

An ka dumuniw ka kan ka sani-ya. An ka kan k'an tègèw ko sanni an ka bin dumuni na, o b'an tanga banakisèw ma.

Bana yèlèmataw bë mögò minnu na, olu ka suman ka kan ka bò a dan ma.

Sèmefènw a kan ka falenfalen fore kone.

san fòlò

kaba

san filanan

tiga

san sabanan

nyò

KUNATOCE, FIYENTOCE ANI NANBARANIN

Nin kèra dugu dò la. Faama denmuso falenba tun bë yen. A tun ma furu. Don dò, dunanké saba jiginna faama kan.

Kelen tun ye kunatò ye, kelen dò tun ye fiyentò ye, sabanan tun ye nanbara ye. U saba bëe tun nyè bë faama denmuso la. Dantigèliw bannen, faama y'a denmuso wele k'a jira a ka dunanw na. A ! Nin ye maso nyuman ye ! A jèlen, a falen, a cèkanyi. A sigilan bë ko filenbara. A taara ji soli ka na a di dunanw ma. Cè saba bëe y'i min. A bolen, u kabara. Fiyentocè ye tòw nyininka jama kabakun na. Kunatocè k'a ma, n teri, an nana faama denmuso min ka ko la, ja muso nyuman tè. Nanbaranin fana y'o sèmentiya. A ko fiyentocè ma, ko n'ale tun y'a don, k'a tun t'a yèrè sègèn bawo muso in cèkajugun i n'a fo bagitòmusokorònìn dò. Fiyentocè yèlèla, k'o tè basi ye. Kunatocè diminna, nka faama y'a dusu lada.

Faama k'u ma : aw nana ne denmuso nyini. O tè basi ye. Nka n tè se k'a di kelen ma ka kelen to. O la sa, n bë baara di aw kelen o kelen ma. Ni min sera k'a ta kè n bë n denmuso di o tigi ma. U bëe sonna o ma.

A ko kunatocè ma, e bë wolòsò ta ka taa bin ka, ka bili nin fa.

A ko fiyentocè ma, e bë baganw gèn wula kònò.

A ko nanbaranin ma, e ka n ka nin koko in mun ni bogò ye.

U sira ten. Dugu jélen, bëe y'i ka baara daminè. Walahatile selén, kunatoçè nana. A ko faama ma : i ka wolòsò file, i denmuso ta, mògò bë ala ye n'i m'i jan.

O kò, nanbaranin fana donna faama ka bulonba kònò. A fari bëe tun ye bogò ye. A ko faama ma : n dësèra baara fòlen na, musoko ma se yèrefaga ma.

Fitiri surunyalen, baganw kúnbara, fiyentocè b'u kò. A nana faama ma, a ko : faama, i ka baganw file, u jate. Faama ye baganw jate. U dafalen tun don.

Jama kabara. Mògò ye fiyentocè nyininka a sera ka baara in kè cogo min na, a k'o nyèfò.

A ko : bagan duuru gènni tè ko gèlèn ye. Ne y'u siri ni juru ye, k'o meleke n cè la. Ni musoko donna i n'i faden cè, n'i ma se ka ka min kè, o bora ala la. Cèya ye gundo ye. Ni cèbakòrò tora musoko la, a tora a toko la.

Jama yèlèla. Faama y'a denmuso di fiyentocè ma.

Mamadu Sunbunu
Lakolikaramogo
Lafiyabugu - Bamakò.

BANGEBAW

N den n'i b'a fè ka dugawu sòrò, i k'i fa ni ba bonya, i k'i fa ni ba lamèn, i k'u sago kè, k'u gasi, sigi. Olu de ye manyumanko kè k'i lamo, k'i bò nogò la, k'i don kalan na, k'i kè fèn ye. I tè dugawu si sòrò olu ko. Cèkoròbaw b'a fo ko dugawu ye sanfèn ye. O b'a jira ko den ka kan ka kelon a bangebagaw ye, k'u mago nyè. I ni ce, i ni baraji tè fo n'i ma ko kè, ka ko munyu, ka bangebagaw dusu sumaya.

Piyèri Keyita
Lakolikaramogo
Zangaso

MANDELA DUGU

Nin ye kibaru ye min labènna Mandela kalanso togo la, ka ci bāmakò, balikukalan baarada ma. Mandela ye dugu ye min bē Sikaso kōron fē. A ni Sikaso cè ye kilomètèrè 22 ye. Mandela, dugu sigilen don kō fila ni nyogon ce, n'olu ye farakò ni kōjalannin ye. Mandela cikèlaw ka baara sinsinnen don jiribaara kan i n'a fò lenburuba, mangoro, buyagi, mandaranin.

Balikukalan sinsinnen bē Mandela. Jamakalan ye mògòw bò dibi la, k'u don yeelen na. Kalan in ye fèn ye, a dira an ma sisan gansan. An ka kan k'a minè. N'i y'i ban, waa-ti bëna se, hali n'i ye wari soro k'i b'a san, i t'a soro, o b'a soro i ye kalan nafa dòn, i bē nimi-sa.

Anw fē yan Mandela, balikukalan nafa yera. A nana ni bèn ye dugu

kònò. Dugumogòw bòra dibi la. A kèra sababu ye ka fòr'baaraw nò-goya.

N balimaw, kalanso t'aw minnu kà dugu la, aw y'a cèsiri ka dò jo. A' ka nafa b'a la.

Don min balikukalan baarada mògòw nana anw fē yan Mandela, ô ye dò fara anw ka cèsiri kan, ka kalan barika.

Mandelakaw bē dugaguw don balikukalan nyémogòw ye. Alaka baa-ra in jiidi jamana kònò.

Dirisa Tarawele
Balikukalan karamogò
Mandela - Sikaso.

COOLOLI

Sisan, denmisènw tè ye dugumi-sènw kònò. U bée bolila ka taa dugubaw kònò. Cikè gèlèyara, ci bē kè, nyô tè soro. Denmisènw bē se ka sigi wa ? N'an y'a lajè kosèbè, u tè se ka sigi bawo ni fèn tè soro, fo wari de ka nyini. Girinkajò bē kè wajibi ye. Mogokòrobaw tè se ka girin bilen, denmisènw de bē nin, bée kè. Min ye nin ko in gèlè-yayorò ye, o ye seginbaliya ye kungow kònò. U b'a fò ko sanji, tè laboli kè. Dòw bē to dugubaw kono, u tè lètèrè ci, u tè wari ci u somogòw ma. Faw ni baw dèsera. Denmisènw taara u kunfè. Ni tunga ma diya, a bē kè fanfilatinyè ye. So tè nyè, tunga tè diya.

N'an y'a jateminè, caman bē kè nson ye, o ye fèn ye min bē jamana ka nyetaa sumaya, k'a tinyè pewu.

Npogotigininw ta ka gèlèn n'a bée ye. Olu bē taa dugubaw kònò konyominèn nyini na, nka o laban na, konyominènnyninina yèrè tè ye jan-ko konyominèn. Dòw bē ban u cew la, dòw bē segin ni kònò ye.

Mogòw tè se u denmusow la bi. Faamaw, denfaw, denbaw, a' ye wuli k'a' jo, an ka nyogon dème ka fèerè soro coololi la.

Lasine Foyite Jara
Nabaso
Lakòliso.

KUNNAFONI KA BO TUMUNDALA

Nin ye kunnafoni ye ka bò Tumundala. N' b'aw laddönniya k'a fò k'an tun bè dògòkun kelen farikolonyènajè la Kita. An ye dògòkun kelen kè folo labèn na Bèndugu. Sisan nyènajè in kuncèra. Kalan daminèna ntènèn zanwuye-kalo tile 5 san 1987. An cèsirilen bè kalan na, su ani tile, walasa ka kalan yiriwa an ka dugu kònò. An ye lanpan belebele kelen san kalan kama. Mògò caman bè se ka gafe (kalanjè) yòrdò caman kalan. U bè se fana ka sebenni kè. Jate fana b'o cogo kelen in na. Ni ala sonna, kalan bè sinsin kosè-bè, wa faamuyali fana bè kè. Mògò minnu bè taa a fò ke kalan tè kèla Tumundala, olu ye mògò juguw de ye, olu

ye kotinyèlaw de ye. Aw haminanko ye kalan yiriwali ye cogo min na, anw fana haminanko y'a ye o cogo kelen in na.

N'aw ye kuma o kuma mèn a' tulò la k'a sòro animatèri ka kuma tè, aw kana o lamèn. Kalandenw de b'u ban kalan ma. Olu de bè se ka kalan tinyè. A tinyèli tè bò Haruna la abada.

Anw bè kalan na su ani tile.

Kuma min tun bè n fè, o de ye nin ye.

Haruna Tarawele
Tumundala

YERENEGKN

N den, mògò min mana a fa nègèn,
K'a ye muso furu,
O bè kè fatoya ye dè,
Barisa o tigi m'a fa nègèn,
Nka a y'a yèrè...
N den,
A fò yèrènègèn bè nyòkalaso bolili bò ?
K'i bè so kan,
I yèrè senkala bè girin na.
N den,
N'i ma nyè nègènni kò,
Mogòw nègèn,
I k'i yèrè ta fò i yèrè ye.
N'o tè,
N'i y'i yèrè nègèn,
I bè nègenkuru nèemu de !

Tumani Yalamu Sidibe

Kangaba

J U G U Y A

N den,

Mògoya tè dò wèrè ye mògoko kò.

Mògò bée sirijuru ye mògòw de ye.

O kòsòn,

Kana juguya,

Barisa nafa tè juguya la.

I m'a ye,

Mogò ni bagan bée ye kelen ye,

U bée dan ye u ka sa,

Walasa u ka toli.

Fèn min dun bée toli

O tè fèn sèbè ye dèrè.

Fèn tolita ye fèn kasa ma ye.

Mun de kòsòn,

N den,

Mògòw bée juguya.

Yala u t'u yèrè don de wa ?

A, kabako !

Ko, bagan kuntan

Ko ale fana ka jugu a nyögòn ma !

Tumani Yalan
Kangaba.

H A K I L I J A G A B O K U M A

An bè min fò n'an y'o kè,
 Mali bè taa nyè.
 Kèmè bè sòrò fèn kelen min na, o ye cikè ye.
 Fèn min ka fisa fèn bée ye o ye cikè ye.
 An k'an jija ka sènè yiriwa.
 He, malidenw, an ka sabali.
 An k'an miiri, ka taasi.
 An k'a dòn ko kuma tè fosi nyè,
 Kuma tè jamana dilan.
 Kuma tè fosi ye, fò waleyali.
 Ne ko bée k'a jija baara la.
 Nyémogow k'a dòn ko bolokòmin kelen tè bèle ta.
 U k'u hakili to kofémogow la,
 K'olu fana ka kumaw lamèn.
 Jama mana a hakili kè kelen ye,
 Baarada bè taa nyè.
 Hadamaden sogo tè dun.
 Baara doròn de bè mögò kè horòn ye.
 Horonya tè sòrò f'i ka se i yèrè koro.
 Faso tè kè fosi ye, fasodenw yèrè m'a kè min ye.
 An bée, min bè sigiyoro min na, min bè baarada min na.
 An bée ka dò kè walasa Mali bè bò nogò la.
 Ala ka Mali taa nyè,
 Ka jamanadenw lafiya.

Mamadu Mukutari Kulubali
 Malosènè Sèriwisida
 Moti.

MASA SOLOMANI

Bo, bée k'i ye, nankamaden.
 Don bée n'a dugujèkan don.
 Nyèjuguw ni dajuguw ma fèn nyè.
 Senkoròjuguw y'u ta kè.
 Fòbagajuguw y'u ta fo.
 Hun, dakan tè bin.
 Bo, bée k'i ye sanbalanyo.
 Tile n'a funteni jugu m'i to,
 Finyè ni nènè m'i to,
 Sanji n'a woyo juguw y'i bagabaga,
 Bolifènw ni bana juguw y'u ta bo i la.
 Ee, ala ye faama ye.
 Bo bée k'i ye, yérèwolo.
 I ye dumuni kè k'i fa ñanaw fè,
 I taara i min k'i fa dankelenw fè.
 Nin ma bali anw na Solo, i ni sènè.
 I ye barika nyini, k'o soro,
 Ka dugawu nyini, k'o soro.
 I y'i ka kalan kè bonya kono,
 K'i ka baara kè sutura kono.
 I y'i tògò makaran,
 K'i danbe makaran.
 Bo bée k'i ye.
 Ee ! Don tè wele don na
 I jòròla, nka i ma siran abada.
 Isumayila Sari ni Isumayila Sise bè min ?
 Bayusu Sise ni Tènèn Daramè bè min ?
 Ee ! Ala ta ye tinyè ye.
 I ye suw kunnawolo, ka nyènèmaw kunmabò.
 I ye farafinna hòronnya.
 Bo bée k'i ye,
 Bi y'an ka don ye, bi ye seli ye.
 Bo bée k'i ye,
 Farajè ni farafin,
 Bè malola i ye,
 Bè sonna i ye,
 Wa bée kèra i fè.
 Mogo se tè den min ka cèlasigi la,
 I bè dugawu kè o ye.
 Wa Masa Solomani, bée bée dugawu kè E ye.

T U N G A

Balikukalan baarada
ye gafe kura bò. Gafe
in tògò tunga. A sè-
bènna an baarakènyogon
fè min tògò ye Amadu
Sanogo ye.

Gafe in bè ladili-
kanw ni miiriya nyu-

manw lase a kalanbagaw
ma. A nyè labanw hakilinata
dò file : "ne hakilinata ye min ye
wariko in na, o ye ka
sènèkèton sigi senkan
an ka dugu kònò. An bè
sènèkèminèn dow san ni
wari in ye. O na kè

sababu ye ka dugudew
lasigi dugu kònò wala-
sa ka sorò yiriwa, ka
dugu bò nogò la".

Gafe in bè sorò ba-
likukalan baarada la.

Dènba Konare
Balikukalan Baarada
Bamako.

Mali kalankominisiriso
balikukalan baarada

Mali Jamana
Jamakulu kelen
kuntlenna kelen
Danaya kelen

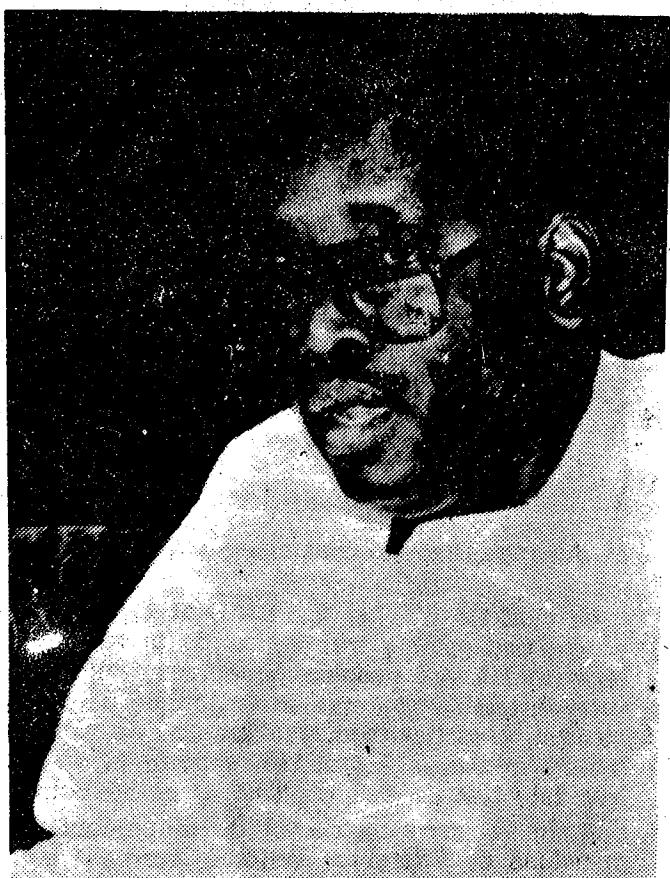
TUNGA

Balikukalan baarada
Gafedilenyoro
Sen 1986

Sèbènba :
Amadu SANOGO
Balikukalan baarada
Bamako

MALI DENMISENW KA TONBA YE SAN KONONTON SORO.

Amadu Dawuda JALO

Mali denmisènw kà tònba ye san kònònton sòro zu-yènkalo tile 29 san 1987. Tòn in sigira senkan bama-kò zuyènkalo tile 29 san 1978 Zenerali Musa TARAWELLE ka nyémogoya kònò. Ton Sekereteri Zenerali, Amadu Dawuda JALO ye foli lase tòndenw bée ma u ka cèsiri kosòn. Ni tòn in bé senkan hali bi, o sababu bòra tòndenw de la, tònden minnu b'an ka dugumisenw n'an ka dugubaw kònò. Amadu Dawuda JALO ko, ko baara tò bë ko. Ja ni balokogèlèya bée jamana kònò. Banaw sinsinnen bë yòrò caman na. Jamana den caman bë minnu ma kalan.

A y'a nyini tòndenw fè, u ka dò fara cèsiri kan ka Mali jo.

Dènba Konare
Balikukalan
Baarada

NYINEW KELELI SENESEALI

Nyinèw ye cinyèliba kè Senegali jamana kònò nyinan. O cinyèli in bonyara Senegali saheliyanfan de fè.

Nyinèw ye sènèfènw cinyè. Hali san wèrè sènèfènw fana lakanalen tè. O de kòsòn Senegali nyémogow ye sariya dòw ta. Ni mògò o, mògò ye nyinè kelen faga o tigi bë dòròmè duuru sòro. Dòw ye nyinè caman faga ka wariba sòrò. Senegali jamana, ye wele bila jamana wèrèw ma, i n'a fo Amerikènw ka jamana, u k'a dèmè nyinèw kèleli là.

Dogokun damadòw kònò, nyinèw ye taari 70 de tinyè tomati la ani jaba ni nyò Senegali mara naani kònò. Nyinininkèlaw ka jateminè na, nyinè 1.000 de bë taari kelen na. Nyinè minnu kèra sababu ye ka banaw caya duguw kònò. Ni

sanji cayara nyinan, o fana bë kè sababu ye ka dò fara nyinèw kan. U bë kérèfèjamana wèrèw kònò i n'a fo Moritani.

An ka kan k'an bolo di nyogòn ma, ka nyinèw kèle. An fana ka jamana kònò sosow ni limögow ka ca. An k'an ka sosow fura. N'an ka yoròw jèra, an bë lafiya, kénèya fana bë sabati.

Dènba Konare
Balikukalan
baarada

MALI JAMANA SARIYATABULON KA LAADALA NYOGON YE.

Mali sariyatabulon ka laadala nyogonye kéra bamakò sariyatabulon nyémogòsoba la. A daminèna ni sariyatabulon

Perisidan, Sidiki JARA ka jémukan ye. Nyogonye don laban, Sidiki JARA ye jémukan fo min nyèsinnen bë jamana politiki n'a basraw ma. A ka jémukan kono, a y'a jira ko koba caman kéra an ka jamana kono nyinan, i n'a fo :

- Mali musow ka tònba ka kòngèrè. O kongèrè in senfè Madamu DIKO Masaran KEYITA kéra musow nyémogò ye.

- Feburuyekalo tile 20, yélèma donna Mali gòférènama na. Denmisèn hakili si-gilen caman donna o gòférènama na.

- Mali tònba ka kòngèrè balalen filanan kéra marisikalo tile 29, 30 ni 31 na. A nyinina tondenw fè u k'u jija baara nyuman keli la.

Baara de bë se ka kè sababu ye ka Mali bò nògò la.

Sidiki JARA

Dènba Konare
Balikukalan baarada.

KIIRIBULON KA BAARAW KUNCERA BAMAKO.

Bamakò, kiiribulon ka baaraw kuncèla Yakuba JAKITE fè. Kiiritigèlaw ye kiiri caman tigè, minnu nyèsinnen tun bë mögofagaw ma ani ko jugu wèrèw ma.

O baara ninnu senfè, mögö minnu ye Amadu JAKITE faga, olu fana ka kiiri tigèra. Okutoburukalo tile 14 san 1985, cinyèli këla dow binna a kan bamakò. U caman tun don, nka Mumuni Banya ni Abudulayi Wedarawogo de minèna. U bbra Bobo ka na Segu walasa ka bènkaliw kè yen. U ma se ka fèn kè yen, u témèna ka taa Bamako. U ye ja-teiminèw kè, k'u nyèsin tajifeereyoro ma min bë kurufinna sira kan. U binna a tigi kan, n'o tun ye Amadu JAKITE

ye. U ye muguci a sen n'a kunna, k'a faga. U y'a fagalen, ubolila ni mobili dò ye, u y'e sefa ba tan b'o tigi fana kun. U y'a nyini ka bò Mali kono. Sikaso sira kan, u binna mototigi dò kan. U y'o ka moto minè ka Sikaso magèn. Dò nyèna mototigi in ma k'a lase Sika so. A yé Sikaso polisiw ladòn niya. Mögofagala ninnu mine Sikaso polisiw fè.

U ka kiiri tigèra Bamako, unyangira ni fagali ye.

Dènba Konare
Balikukalan Baarada.

SOLOMANI SISE Y'A JOYORO FA KANNI

Bèe ye Solomani SISE tògò mè Mali kònò. A ye Sinama caman labèn : denmuso, baara, finyè.

Nyinan a ye sinama labèn min tògò yeelen. San o san, mògò minnu bè sinamaw labèn, u bè nyogon sòrò Kanni. Kanni ye Faransi dugu dò ye. Ü b'u ka sinamaw jira. Mògòw bè bò dinyè fan bée. Nyinan, Solomani SISE ka sinama yeelen jirara Kanni. Nyinan de fana kèra sinyè fòldò ye, ni farafinna sinama dò jirara Kanni. Sinama ninnu bée bée lajè jama fè, saba minnu ka nyi kosèbè, o bè fò. An balimakè Solomani SISE ka sinama tanuna kosèbè. A ye joyorò sabanan sòrò. O ye jòydòba ye barisa sinama bè bo dugu ca-

man na ka na Kanni. Sinamaw bè bo Faransi dugu wèrèw la, Ameriki ani jamana wèrèw la.

Solomani SISE ye farafinna bée kunkòdròta.

A seginna don min, a kumbènna ni bonya ni karama ye bamakòkaw fè. Bozolakaw bòra ka caya, k'u ka nison-diya jira Solomani na. Solomani wòlola bozola. A y'a ka denmisènya kè o kin in na. A y'a ka kalan kè Irisijamana na.

A selen bamakò, Mali tònba n 'a gùfèrènama y'a yamariya jala ka di a ma seko ni donko minisiri fè. Solomani SISE ye foli lase Mali nyémögòw ni maliden bée ma.

- Solomani SISE
Denmuso, Baara, Finyè, Yeelen

Dènba Konare
Balikukalan Baarada.

JAMANA NARAW YE NYOGON KUNBEN BAMAKO.

An ka jamana naraw ye nyènèjèbaw kè Bamako zuwènkalo la. Nyènajè nin-daminè kabini zuwènkalo tile 24 fo a tile 30. Wele bilala Banzumana SISOKO ma ani nara wèrèw i n'a fo Batomma SANOGÒ, Safora Dèndò, Farka TURE, Siramori JABATE, Koni KUMARE, Nahawa Dunbiya, Mariyamu BAGAYOGO. Wele bilala fòlikèjèkulu dòw fana ma i n'a fo faso jigi ni figè. Faso jigi ye fòlikèjèkulu ye min bè Bamakò. A fòlikèlaw ye den-misènw de ye, u si bè san 15 nyogon na.

Banzumana seginna a ka dònkiliw kan, dònkili minnu bè dusu don maliden bée kòndò. A si bè san 97 de la bi.

Naraw ka njin nyogonkunbèn folò in kèra bèn ni nyogonfaamu kòndò.

Dènba Konare
Balikukalan
Baarada.

JAABIW

Walasa ka se a ka fòro la, nin cè in ka kan ka taa sira jumèn fè ?
Folo, filanan, sabanan walima naaninan ?

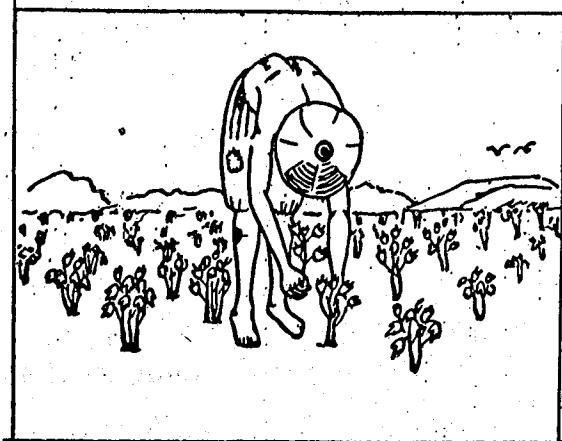
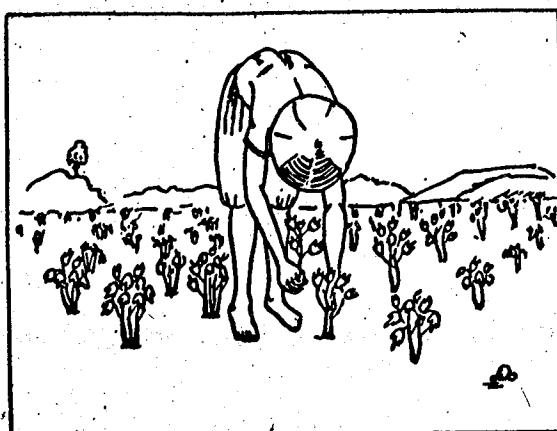
Nin nyininkali in bè nyètaa boli tan ni sabanan kono.

Jaabi : walasa ka se a ka fòro la, nin cè in in ka kan ka taa sira
fòlo fè.

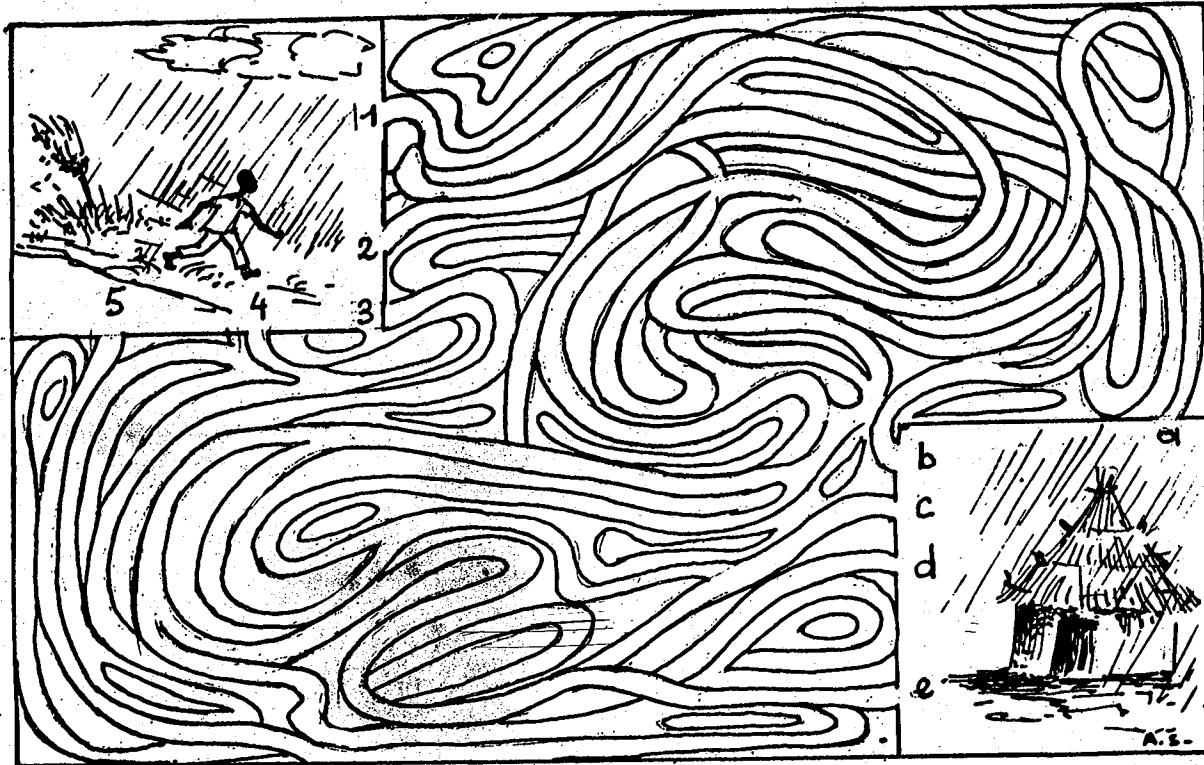
NYININKALI

Fèn kelen bè dinyè na, n'a ye kòno ta, bée bée sewa, nka n'a jiginna
bée bée nisòngdya.

O fèn ye mun ye ?

Nin ja ninnu bolen, nka fili segin
b'u danfara. Aw y'o filiw ninin.

Daramani be boli sanji j3, a be
bo sira jumen fe ka bugu in ccs.

II

Daramini ka bugu sira ye n2 ka faa c fe .

- 1 - ja j3, j3 kelien be kulinin kuen.
- 2 - Numan fe, ja tilanen e ka kulusi berilien don.
- 3 - ja tilanen e ka kulusi berilien don.
- 4 - jolli be ja j3 ce sen na.
- 5 - Seben be ja j3 ce boolo la.
- 6 - Turu be ce ka fuguila kuen ja tilanen na.
- 7 - Kebakuru sabba be ja j3 du gumata na.
- 8 - Komandu tila be ja tilanen kuen sente.

jaabi